Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego

1. **Kryteria ocen z języka polskiego**
2. **Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania : interpretacja utworu poetyckiego**
3. **Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania : własny tekst do podanego fragmentu lektury**
4. **Warunki i tryb oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z języka polskiego**
    a. **Oceniania bieżące**
    b. **Kartkówki i sprawdziany**
    c. **Oceniania semestralne i końcowo roczne**

Ocenianie przedmiotowe z języka polskiego jest zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30.04.2007 r. z późniejszymi zmianami z dnia 10.06.2015 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. Ocenianie przedmiotowe z języka polskiego jest zgodne z Ocenianiem Wewnątrzszkolnym.

1. Kryteria ocen z języka polskiego

Uczeń otrzymuje oceny za :

- odpowiedź ustną,
- pisemne prace klasowe i domowe ,
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur,
- wartość prowadzonych notatek,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości (np. referat, zestawy bibliograficzne, elementy wykładu)
- aktywność na lekcjach.

Ocenianie odpowiedzi ustnej

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Wiadomości

- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- objaśnić znaczenie nazw omawianych epok literackich;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych

Umiejętności

- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób;
- umiejętnie przywoływać cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę **dopuszczającą** , a ponadto:

Wiadomości

- wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć;
- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;

Umiejętności

- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach , odwołując się do omówionych utworów literackich;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu;
- podejmować próby włączenia się do dyskusji.

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną , a ponadto:

Umiejętności

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;

- ocenić bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne i społeczne;
- komponować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Wiadomości

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- wykazać się opanowaniem pamięciowym licznych fragmentów tekstów literackich oraz swobodnie posługiwać się cytatami;
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów;

Umiejętności

- wyjaśnić funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich;
- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego: posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką; rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki (w tym tekstu literackiego) , ze wskazaniem funkcji środków specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- wykazać się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną;
- odwoływać się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów...) dla obrony własnego stanowiska;
- dowodzić własnej racji w ocenie dzieł sztuki;
- dokonać syntezy twórczości literackiej (epoki, autora, prądu).

Na ocenę **celującą** uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą , a ponadto:

- prezentując swoje poglądy, umiejętnie posługiwać się wiedzą spoza programu szkolnego, świadczącą o dużej erudycji;
- formułować wnioski dojrzałe , wnikliwe;
- stawiać hipotezy badawcze;
- polemizować , by obronić własne stanowisko, szukając wciąż nowych argumentów.

Prace domowe i klasowe: sposoby sprawdzania stopnia realizacji wymagań

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń powinien:

- zrozumieć temat rozprawki ;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę **dobrą** uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń powinien:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;

- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające,
- umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę **celującą** uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

Ocenianie wiadomości - punktacja

Wypracowanie – pisanie własnego tekstu do podanego fragmentu lektury, max 50 pkt.

0 - 19 pkt.	0 - 39 %	niedostateczny
20 - 24 pkt.	40 - 49 %	dopuszczający
25 - 37 pkt.	50 - 74 %	dostateczny
38 - 42 pkt.	75 - 85 %	dobry
43 - 47 pkt.	86 - 95 %	bardzo dobry
48 - 50 pkt.	96 - 100 %	celujący

Rozumienie czytanego tekstu:
max 20pkt.

0 - 7 pkt.	0 - 39 %	niedostateczny
8 - 10 pkt.	40 - 50 %	dopuszczający
11 - 14 pkt.	55 - 70 %	dostateczny
15 - 17 pkt.	75 - 80 %	dobry
18 - 20 pkt.	90 - 100 %	bardzo dobry

Inne sprawdziany:

0 - 39 %	niedostateczny	
40 - 55 %	dopuszczający	

56 - 74 % dostateczny
75 - 90 % dobry
91 - 100 % bardzo dobry

Ocenianie notatek

- konkretność i jasność własnoręcznego zapisu, (notatka nie jest kserokopią ani wydrukiem komputerowym),
- systematyczność : wszystkie tematy, wraz ze stosownymi treściami są odnotowane,
- rzetelność : zawierają informacje podane na lekcjach lub w zalecanym fragmencie podręcznika czy opracowania, ewentualne wprowadzanie własnych refleksji (dygresji, pytań).

Ocena wynika ze stopnia realizacji powyższych kryteriów.

Ocena aktywności na lekcjach

Ocena **celująca**

- Uczeń wzbogaca treść lekcji o wartościową wiedzę pozaszkolną.

Ocena **bardzo dobra:**

- Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi; potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne.

Ocena **dobra**

- Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko; wykazuje aktywność w poszukiwaniach rozwiązań interpretacyjnych.

Ocena **dostateczna:**

- Uczeń uczestniczy w procesie lekcyjnym, formułując wypowiedzi trafne, lecz niepełne.

Ocena **dopuszczająca:**

- Uczeń rzadko wykazuje aktywność podczas lekcji, a jego wypowiedzi mają charakter odtwórczy (powtarzanie zdania podręcznika, nauczyciela, przedmówcy).

Ocena **niedostateczna:**

- Uczeń nie uczestniczy w tworzeniu treści lekcji; zapytany nie wie. o czym jest mowa; nie wykonuje poleceń nauczyciela.

2. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania : interpretacja utworu poetyckiego

Sposób sprawdzenia stopnia opanowania wymagań:
test dwustopniowy:
cz. I - ćwiczenia analityczne;
cz. II - praca interpretacyjna.

Część I

na ocenę dopuszczającą

- nazwać typ liryki, biorąc za kryterium kreację, ja" lirycznego;
- znaleźć ślady obecności podmiotu lirycznego;
- nazwać i wyodrębnić formy monologu lirycznego;
- wypisać znaczące środki stylistyczne i je nazwać;
- przedstawić w formie kilku zdań sytuację liryczną;

na ocenę dostateczną

- opisać budowę wiersza;
- na podstawie słów wiersza zidentyfikować podmiot liryczny;
- określić funkcję występujących w tekście form monologu lirycznego;
- określić funkcję znaczących środków stylistycznych;
- sformułować założenie interpretacyjne;
- zaprojektować konteksty interpretacyjne.

Część II

na ocenę dobrą

- budować pracę interpretacyjną według własnej koncepcji;
- zadbać o spójność tworzonego tekstu;
- zadbać o poprawność stylistyczną pracy;
- zadbać o poprawność ortograficzną;
- umiejętnie wykorzystać obserwacje analityczne do budowania własnej hipotezy

- interpretacyjnej (sprawnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką; podmiot liryczny, monolog liryczny, sytuacja liryczna);
- podejmować próby dotarcia do znaczeń metaforycznych;
- umiejętnie przywoływać fragmenty tekstu (cytaty) dla poparcia własnych sądów;
- zastosować uzasadnione konteksty interpretacyjne;

na ocenę bardzo dobrą

- wykazać się umiejętnością budowania oryginalnej koncepcji pracy;
- zadbać o klarowność wywodu interpretacyjnego;
- swobodnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką,
- umiejętnie łączyć obserwacje analityczne ze sferą znaczeń wiersza;
- formułować własne dojrzałe uwagi, wnioski i sugestie;
- starannie dobierać uzasadnione konteksty interpretacyjne; posługiwać się bogatą leksyką i żywym stylem;
- zadbać o poprawność interpunkcyjną pracy;

na ocenę celującą

- wykazać się dużą sprawnością interpretacyjną;
- budować bardzo dojrzałe i oryginalne sądy wartościujące i uogólniające;
- celowo dobierać konteksty wykraczające poza program nauczania świadczące o dużej erudycji;
- stylowi własnej pracy nadać znamiona indywidualności.

3. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania: własny tekst do podanego fragmentu lektury

Sposób sprawdzana stopnia realizacji wymagań: prace domowe i prace klasowe.

na ocenę dopuszczającą:

- zrozumieć podany temat ;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

na ocenę dostateczną:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

na ocenę dobrą:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał historycznoliteracki
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

na ocenę bardzo dobrą:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki, historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w pracy własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające,
- umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

na ocenę celującą:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

4. Warunki i tryb oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z języka polskiego

4a Ocenianie bieżące

1. Podstawową formą bieżącego sprawdzania wiedzy, umiejętności i oceniania ucznia jest: odpowiedź ustna, kartkówka (krótka forma pisemna), sprawdzian (dłuższa forma pisemna), aktywność i zaangażowanie ucznia.
2. Oceny mają charakter jawny.
3. Na prośbę ucznia nauczyciel wystawiając ocenę ma obowiązek ją uzasadnić.
4. Pisemne prace powinny być ocenione w terminie do trzech tygodni od napisania pracy.

4b Kartkówki i sprawdziany

1. Nauczyciel informuje uczniów o planowanym sprawdzianie tydzień wcześniej i zapisuje to w dzienniku lekcyjnym.
2. Kartkówka obejmuje mały zakres materiału (3 lekcje tematyczne) i nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.
3. Nauczyciel może przeprowadzić sprawdzian ze znajomości treści lektury, bez wcześniejszego zapowiadania, w terminie wyznaczonym do omawiania lektury.
4. Za nieobecność na pracy pisemnej uczeń nie otrzymuje ocen niedostatecznej (nieobecność a zostaje odnotowana w dzienniku w tabeli ocen symbolem).
5. Uczeń taki ma obowiązek na najbliższej lekcji, na której jest obecny zgłosić się do nauczyciela, który ustala termin i formę zaliczenia zaległego materiału. Niezgłoszenie się ucznia lub niezaliczenie zaległego materiału skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.
6. Jeśli uczeń z powodu nieobecności nie napisał kartkówki nauczyciel może sprawdzić czy uczeń opanował dany materiał podczas odpowiedzi ustnej na pierwszych zajęciach po kartkówce, na których uczeń jest obecny.
7. Poprawa ocen niedostatecznych ze sprawdzianów jest dobrowolna i musi odbywać się po lekcji, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, nie później niż tydzień po oddaniu sprawdzianów. Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy.

4c Ocenianie semestralne i końcoworoczne

1. Ustalając ocenę semestralną i końcoworoczną nauczyciel uwzględnia
   a. zdobytą wiedzę i umiejętności
   b. zaangażowanie i aktywność
   c. obecność na lekcjach
2. Oceny semestralne i końcowe nie muszą być średnią ocen wpisanych do dziennika. Można stosować tzw. średnią ważoną
3. Podstawą oceny klasyfikacyjnej semestralnej i końcoworocznej są oceny znajdujące się w dzienniku lekcyjnym
4. Uczeń, który opuści 25% odbytych lekcji w danym semestrze zobowiązany jest do zaliczenia danej partii materiału w formie pisemnej w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. W przypadku 50% nieobecności na zajęciach w semestrze uczeń może być klasyfikowany na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego.
5. Nie stosujemy zasady zdawania na ocenę wyższą w ostatnim tygodniu klasyfikacji semestralnej i końcoworocznej.
6. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na I semestr, ma możliwość zaliczenia materiału w nim realizowanego do końca marca.
7. Zobowiązany jest do ustalenia z nauczycielem dokładnego terminu zaliczenia lektur z pierwszego semestru w ramach zajęć pozalekcyjnych.

8. Jeżeli uczeń nie zaliczył materiału do końca marca ma możliwość jednorazowego zaliczenia materiału całorocznego do końca maja.
9. Ocena końcoworoczna na świadectwie z j. polskiego jest oceną wspólną ocen z podstawy i rozszerzenia (dotyczy uczniów, którzy wybrali rozszerzenie z j. polskiego).

5. Próbny egzamin maturalny z języka polskiego

5a Uczniowie klas trzecich, którzy zadeklarowali chęć zdawania matury, mają obowiązek przystąpić do matury próbnej z j. polskiego. Nieobecność na maturze próbnej usprawiedliwiona będzie tylko zwolnieniem lekarskim.

5b Matura próbna będzie oceniana. Nie ma możliwości poprawy tej oceny.

Waga ocen bieżących
przedmiotów język polski i religia

Formy aktywności i sprawdzania osiągnięć edukacyjnych	Waga (według uznania nauczyciela)
Praca klasowa, sprawdzian, test z działu, test diagnostyczny, osiągnięcia w konkursach i na etapie co najmniej rejonowym.	4-6
Matura próbna (druga - ustalona przez nauczyciela)	5
Poprawa pracy klasowej, testu.	4-5
Kartkówka obejmująca materiał z 3 lekcji, odpowiedź ustna.	2-3
Prace dodatkowe: prezentacja referatu, prowadzenie lekcji.	2-4
Praca w grupach, zadanie domowe, recytacja, wykonanie pomocy dydaktycznych.	1-3
Aktywność na lekcji	1-3

Przewodnicząca Komisji Humanistycznej

Joanna Dondelewska